

איש חי רב פעלים רודף צדקה וחסד
ה' **משה שניצר** ז"ל
ב"ר מנחם מנדל ז"ל
תנצב"ה

מאורות הדף היומי

עלון שבועי ללומדי "הדף היומי"

בית המדרש דחסידי סוכטשוב בני-ברוק

כולל דחסידי סוכטשוב
כולל "סנה משה"
ע"ש הרה"ח ר' משה יצחק זיסר ז"ל

בית מדרש
למגידי שיעור "דף היומי"

חיים סופר 3 ת.ד. 471 ב"ב טל. 5775333-03

האשה החשובה רודפת צדקה וחסד
מרת **רודה שניצר** ע"ה
ב"ר מאיר ז"ל
תנצב"ה

י"ו ע"ו ביהמ"ד למגידי שיעור "דף היומי" בראשות הגר"ד קובלסקי שליט"א וע"י קרן ברכה ומוטי זיסר

גליון מס' 632

מסכת חולין ז' - י"ג

בס"ד, א' תמוז תשע"א

השבוע בגליון

- אחוזים ניכרים מן הבהמות הם "טריפה"
- ההבדל בין בגד שנקרע לכוס שנשברה
- בדיקת הריאה - התקנה, הטעמים, והשאלה המצמררת
- שחיטה כשרה לאוכלי נבלות
- בעיה שמכפילה את עצמה

- מהי "יד סולדת"?
- חום גופו של ברווז חולה בעת שחיטתו
- שחזור מדוייק של מעשה, בלי היפנוזה
- זכרון בתת מודע
- סערה בכוס חלב - המסלול ההלכתי של החלב בדרך אל כוס הקפה

שתיית חלב שמקורו ברפתות ענק

דבר העורך

דבר העורך

מני נחתה על האנושות הגזירה "ביזיעת אפך תאכל לחם", איש לא הצליח להתגבר על כך. העול המוטל על כתפי כל אחד, בין אם הוא חס בכך, ובין אם לאו, משיח כתפיים רבות ברחבי תבל, מלבין שערות ומתיש גם אנשים חזקים. בנפשנו יביא לחמו.

מעשה בזקן שעוד בימי חייו הפך לאגדה מהלכת, בגין אפיו הנדיר והייחודי. עשרות מעשיות אפופות הוד ועוז נכרכו בשמו, והוא מעולם לא הכחיש או אישר מאומה. בערוב ימיו גייס הזקן את מיטב כשרונו כדי להנחיל בינה את הדורות הבאים אחריו, ויצאו את משרתי לאמר, כי יזמנו למעונו את בניו, בניהם ובני בניהם.

כשיזיק קונדסי על פניו, הוא התרה בהם לבל ישאלוהו מאומה. כל אשר יאמר יעשו. משהסכימו, החווה באצבעו הגרומה אל היער הרחוק, ולתדהמתם הרבה ביקש מהם לצאת בצוותא היערה, לצוד קופיפים זעירים, שאינם מזיקים לאיש, וכאשר יצטברו ברשותם עשרה קופיפים, יודיעוהו. הוא ממתין להם, כאן, בחדר האורחים.

חדורי רוח הרפתקנות יצאו הבחורים אל עצי היער. לבטח ראש המשפחה מתכנן את המהתלה הגדולה מכולם, זו שתזכר שנים רבות ותעלה שחוק על פיותיהם של בני המשפחה עד סוף-כל-הדורות. מי אינו רוצה להיות שותף לכך, הכל שעטו במרץ בסבך הצמחייה העבה, רדפו אחרי קופיפים שזינקו בחדווה מענף לענף, ומשנלכד הקופיף הראשון רבתה השמחה. בני חייל היו אנשי החבורה, וכעבור מספר שעות, הם שבו והתייצבו בפני הסב, חבולים, יגיעים, עייפים, אך מאושרים, והציגו לפניו כלוב רחב ידיים, רוחש חיים.

- **סגרו** את החלונות ושחררום מהכלוב, ציווה. הם הביטו זה בזה, ועשו כדבריו. זה הולך להתחיל.

- **הביאו** בננות.

תוך מספר דקות הונח אשכול בננות צהבהבות על השולחן.

- **הניחו** את הבננות על המתקן שבנית, שם, בפאתי החדר.

מהי "יד סולדת"?

נרפה קמעה מדיני השחיטה, כלליה, פרטיה ודקדוקיה, ונפליג למחוזות אחרים. הלכות רבות תלויות בבישול ובחום. אסור לבשל בשבת, והאוכל נאסר (להלן טו/א). אסור לבשל בשר בחלב. כלים חמים פולטים ובולעים טעם על ידי חום, ועוד.

כל ההלכות הללו תלויות בשיעור חום שהוגדר בפי חכמינו "יד סולדת בו" (שבת מ/ב, להלן קה/א, ב, ועוד). כלומר: דרגת החום הנחוצה בהלכות הנזכרות, היא כזו שאדם שבא במגע עם חום זה, קופץ ומושך את ידו לאחור.

אלא, שבהלכה אין בנמצא הגדרה מדוייקת יותר, אשר תסייע בידינו לדעת מהי דרגת החום שאדם מושך ממנה את ידיו. עם מטלה זו ניסו אחרונים רבים להתמודד, לתרגם את שיעור "יד סולדת בו" למעלות החום הנהוגות בימינו, ולכל הפחות לקבוע מאיזו דרגת חום ומעלה לכל הדעות "היד סולדת", ומאיזו דרגת חום ומטה לכל הדעות אין "היד סולדת".

הגאון רבי משה פיינשטיין זצ"ל נזקק לנידון זה פעמים אחדות, ובאחת מתשובותיו (שו"ת "אגרות משה" או"ח ח"ד סימן ע"ד) הוא כותב כי טווח הספק מהו "יד סולדת" נע בין ארבעים ושלש מעלות צלסיוס עד שבעים ואחת מעלות. כלומר, פחות מארבעים ושלש מעלות, ברור שאין היד סולדת; מעל שבעים ואחת, מוסכם על הכל שהיד סולדת, אך במעלות הביניים אין הסכמה ברורה.

אולם, פוסקים אחרים מוכיחים כי שיעור "יד סולדת" פחות בהרבה משבעים ואחת מעלות. שנהג, בחציה השני של המסכת (קה/א, ב) הגמרא דנה על אודות נטילת ידיים במים בשיעור "יד סולדת". ברור לכל כי אי אפשר ליטול ידיים בחום רב כל כך (מאור השבת" ח"א סימן ב' הערה י"ד).

לגבי דרגת החום שממנה ומטה אין היד סולדת, מקובל בשם ה"חזון איש" זצ"ל (עיין "מאור השבת", שם, סעיף ו', ובהערות), כי פחות מארבעים מעלות, אין כל חשש. הגאון רבי שלמה זלמן אויערבאך זצ"ל (שו"ת "מנחת שלמה" סימן צ"א ס"ק ח') הביא הוכחה יפה לכך: הבה"ג כותב (מבוא בפת"ש סימן ק"ה ס"ק ז') כי חלב בהמה בעת חליבתה מוגדר כצונן. מאחר שחום החלב בעת החליבה עשוי להגיע עד ארבעים מעלות חום, מוכח, כי דרגת חום זו נחשבת "צונן" ואינה "יד סולדת".

לא זו בלבד, ממשיך הגרש"ז, אלא גם ארבעים וחמש מעלות צלסיוס, אינן "יד סולדת", הראיה - מסוגייתנו.

בגמרתנו נחלקו רב ורבה בר בר חנה אם "בית השחיטה" של בהמה רותח או צונן. כלומר, אם המקום שבו נשחטה הבהמה על ידי הסכין, נחשב רותח או צונן, ובהתאם לכך הם חולקים אם בית השחיטה עלול לבלוע טעם אסור שבלוע בסכין. אם בית השחיטה רותח - הוא בולע,

צעילוי נשמת

מרת **שפרינצה לאה פרוכטר** ע"ה
ב"ר אשר אנשיל ז"ל
נלב"ע ד' בתמוז תשמ"ה
תנצב"ה
הונצחה ע"י ידידינו הר"ר **מנחם מנדל פרוכטר** ומשפ' שיחיו - בלגיה

צעילוי נשמת

הר"ר **דוד גמזו** ז"ל
בן ר' אלחנן זאב ז"ל נלב"ע ג' בתמוז
ומרת **אסתא גמזו** ע"ה
בת ר' פנחס ז"ל נלב"ע כ"ו בסיון
תנצב"ה
הונצחו ע"י המשפחה שיחיו

צעילוי נשמת

מרת **תקוה לוטה פלס** ע"ה
ב"ר שמואל ז"ל
נלב"ע ד' בתמוז תשס"ג
תנצב"ה
הונצחה ע"י המשפחה שיחיו

ואם הוא צונן - אינו בולע. לאחר מכן הגמרא מביאה דעה, כי מחלוקתם נסובה על נידון אחר, ושניהם מודים כי בית השחיטה צונן, וכך פסקו רש"י והרא"ש. אמנם להלכה מחמירים כדעת בעלי התוספות שבית השחיטה נחשב כרותח ("שולחן ערוך" יו"ד סימן י' סעיף ב'), אך אין זה אלא לכתחילה (ש"ך שם ס"ק י"ד) (מלבד זאת, מבואר להלן בגמרא, כי הדין הוא בגמר שחיטה בלבד, אך בתחילת השחיטה הכל מודים שבית השחיטה צונן. יתר על כן, מבואר בריטב"א, שבת מב/א, כי גם הסובר שבית השחיטה רותח, "מכל מקום, אינו רותח שהיד סולדת בו", ועיין שם ב"מנחת שלמה" בשם ה"ראש יוסף", שלכו"ע אין הכוונה לרותח ממש].

מכאן קצרה הדרך. כל שנותר לעשות הוא, לבדוק את דרגת החום של בית השחיטה, או אז נדע בבירור, כי דרגת חום זו אינה "יד סולדת".

חום גופו של ברווז חולה בעת שחיטתו: ובכן, אומר הגר"ז, הפוסקים אינם מחלקים בין בית השחיטה של בהמה לבין בית השחיטה של עוף. והנה, בעוד שחמו הממוצע של בן אדם הוא שלושים ושבע מעלות, וחומם הממוצע של פרות ושוורים מגיע עד ארבעים מעלות, הרי שמידת חומו של ברווז קרובה לארבעים וחמש מעלות. בעת השחיטה חום דמו גובר במעלה אחת לפחות, ואם הוא חולה, הוא עשוי להגיע לדרגת חום של ארבעים ושמונה מעלות! אך גם אם נשיל מעליו את תוספת החולי ואת מעלת החום שמתרגשת עליו בשעת השחיטה, עדיין נותרנו עם הידיעה הברורה, כי ארבעים וחמש מעלות חום אינן "יד סולדת".

דף ט/א כל טבח דלא ידע

שחזור מדויק של מעשה, בלי היפנוזה

כמעט בכל מטבח יהודי מתעוררות שאלות כשרות מידי פעם, ערבוב סכ"ם, או של מאכלים, חלב שנשפך במקרה ועוד. אחד הנידונים המרתקים בשאלות אלו, הוא הצורך לשער את כמות המאכלים שהתערבו זה בזה, ואז לחשב אם האיסור בטל בשישים בהיתר. אחת הדוגמאות הקלאסיות היא, הגסת סיר בשר רותח בכף חלבית "בת יומה" [כף שבתוך עשרים וארבע השעות האחרונות, בלעה חלב רותח. ראה בהרחבה בעבודה זרה סז/ב, "מאורות הדף היומי", כרך ו]. במקרה זה מתייחסים אל הכף החלבית כאילו כולה חלב - אין מחשבים רק את כמות החלב הבלועה בתוך הכף בלבד - ובודקים אם שיעור הבשר הוא פי שישים מן הכף. מובן מאליו, כי מאחר שמגיס הסיר אוחז את הכף בידו, הרי שחלק מן הכף לא נגע בבשר, ויש להפחיתו מן החישוב (כך נפסק להלכה, עיין יו"ד סימן צ"ד סעיף א' שנחלקו בזה). לעיתים, בסנטימטר אחד בלבד שנגרע לחישוב או מתוסף אליו, יש כדי להכשיר או להטריף את כל הסיר, ולפיכך, ככל שהמידע על הנעשה מדויק יותר, נוכל להיטיב לדעת את ההלכה.

האם בעל הכף מסוגל לזכור עד היכן שיקעה בסיר? השאלה העומדת בפנינו היא, אם לאחר מעשה, כאשר נמחה רושם הבשר מעל הכף, אפשר לסמוך על עדותו של מכניס הכף החלבית לסיר הבשרי, איזה חלק מן הכף בוודאי לא נגע בבשר. מתברר, כי הפוסקים עסקו בנושא זה, המשיק ישירות לסוגייתנו.

אדם אינו זוכר פרטים מפעולות שלא נחשבו בעיניו בשעת עשייתן: "כל טבח שאינו יודע הלכות שחיטה, אסור לאכול משחיטתו", אומר שמואל בגמרתנו, שהרי, אם אינו יודע מה אסור, כיצד יידע אם שחט כהוגן אם לאו. הרשב"א מסיק, כי מדברי רש"י ("ד"ה 'ולא ידע') משמע, כי אם לאחר השחיטה ילמדו את השוחט הלכות שחיטה, ולאחר מכן יבקשו ממנו לשחזר במחשבתו אם שחט כהוגן אם לאו, אם יאמר ששחיטתו היתה מהוגנת - אפשר לאכול ממנה! הרשב"א, וראשונים נוספים, תמהים על כך, שהרי כלל ידוע הוא (שבועות לד/ב), "כל מילתא דלא רמיא עליה דאיניש, עביד לה ולא אדעתיה", היינו: אדם אינו שם לב ואינו מבחין לפרטים, בעת עשיית פעולות שאינן חשובות בעיניו. לפיכך הרשב"א חולק וסובר, כי בהמה זו אסורה באכילה, גם אם השוחט ילמד את הלכות שחיטה על בורין ולאחר מכן יצהיר כי שחט את הבהמה כדת וכדין.

כעת נשוב לכף החלבית. מפשטות לשון ה"שולחן ערוך" והרמ"א (עיין ש"ך יו"ד סימן צ"ד ס"ק כ"ח) מבואר, כי אפשר לסמוך על זכרונו של מגיס הכף בסיר הבשר, כאשר הוא טוען כי הוא זוכר בבירור איזה חלק של הכף נותר מחוץ לסיר הבשר. האם הם התעלמו משיטת הרשב"א, אשר קבע כי השוחט אינו זוכר את אשר עשה, ואשר הם בעצמם הורו כמותו להלכה ("שולחן ערוך" יו"ד סימן א' סעיף ג')? הרי האוחז בכף אינו מבחין בפרטי המעשה אשר הוא עושה!

זכרון בתת מודע: בעל "נודע ביהודה" זצ"ל (שו"ת תנינא יו"ד סימן ט"ז) מבאר, כי גם הרשב"א יודה שיש לחלק בין השוחט הבור, לבין מגיס הכף. שכן, אותו שוחט שאינו יודע הלכות שחיטה, מעולם לא שמע על המושג "חלדה", אף פעם לא התגנב לאזניו שמץ של מושג על "שהיה", ומשכך, אין כל סיכוי שבזכרונו ייחרתו פרטים שאינם קיימים בתודעתו כלל. לעומת זאת, מגיס הכף יודע

הכל הביטו במתקן המוזר שבנה הזקן. מעין משקולת רחבה שמימיהם לא ראו כמותה, בראשה מיכל מים ענק.

סבא, מה זה?
- **סבלנות.** צאו מהחדר. הסתכלו מהחלונות. עד להודעה חדשה, איש מלבדי אינו רשאי להכנס אל החדר!

השתגע הזקן. לחש נכד חצוף.
מהתלה כבר לא תהיה כאן, הם הרגישו. הזקן רציני מידי. הוא מקפיד על כל שלב, עומד על כל פרט, והוא הקדיש את טרקלינו לעשרה קופים, לזמן בלתי מוגבל! איש לא ידע מה צופן בחובו הרגע הבא.

בעיניים בוערות עמדו זאטוטי המשפחה והבוגרים כאחד להביט בקופים מן החלונות.

אך יצא אחרון הנכדים את החדר, זינקו מספר קופים בחדווה לעבר הבגנות, והופ... זרם מים אדיר ניתז על ראשם ממרומי המשקולת. נגיעה בבגנות המונחות על המשקולת, הפעילה את מנוף המים, שהרטיב אותם מראשיהם ועד זנביהם.

קעבור מספר מקלחות מים שכאלו, לא ההין קוף מן הקופים להניח את ידו על הבגנות.

הסב בלבדו היה נכנס אל החדר כל יום. מביא מזון לקופים, מחליף את אשכול הבגנות באשכול גדול עוד יותר, בבגנות בשלות ומגרות ח'ך, ויוצא את החדר כשחיוך על פניו.

הקופים היו יושבים מן הצד, מביטים בבגנות בעיניים כלות, אך לא נוגעים.

קעבור מספר שבועות, הופיע הזקן בחצר הבית כשקופיף אחד תלוי על זרועו, והורה לכנד זריז כשד, "קח את הקוף אל היער, שחרר אותו, ותצוד במקומו קוף אחר".

אבל, סבא...
בלי שאלות!

עיניו הרושפות של הזקן סימרו את הנכד למקומו, וכעבור דקה הוא נותר ממקומו כקפיץ דרוך ואץ אל היער.

הקוף החדש שהוכנס לחדר, היה מלא מרץ. זה עתה סיים סדרת קיפוצים מרהיבים בין צמרות העצים, וכעת הוא זוכה לעמוד מול אשכול בגנות אדיר שכמותו לא ראה מימיו, ולא עוד, אלא שתשעת הקופים האחרים, אינם מגלים בהן עניין. כולן שלו, כל הבגנות איזה אושר. תמיד הוא האמין שיום יבוא ויהיה עשיר.

בטח הם עיוורים, חבירי הקופים, הרהר לעצמו וקיפץ בקלילות לעבר ערימת הבגנות. חזיו ורעם. כמעט הגיע אל יעדו הנכסף, ושמונה עשר ידיים שעירות משיכו את כל גופו, מרטו את אזניו וכמעט שתלשו את זנבו. לא הועילו לו כל מחאותיו ונסיגותיו, הם היו בני בית וותיקים במקום וכל פינה ומדף גבוה לא נסתרו מעיניהם. באכזבה עמוקה הוא השלים עם המציאות המרה. לא אוכלים מהבגנות.

כל שבוע היה הזקן משחרר קוף "ותיק" ומכניס במקומו אורח חדש, ובכל שבוע היתה המהומה חוזרת על עצמה. בהתחלה זה עוד היה מעניין, בדרך כלל זה התרחש ביום ראשון. הקופים היו דרוכים ומתוחים כאשר הזקן היה מכניס אליהם את ה"ארוח". הלה, תמים ונרגש, לא היה מספיק לשלוח יד או לשון לעבר הפירות העסיסיים, וכבר היו הללו מייסרים אותו על המחשבות הזדוניות שעלו במוחו.

קעבור עשרה שבועות לא נותר קוף מן הקבוצה המייסדת, והמנהג... נמשך. הם לא העלו על דעתם שמעל הבגנות יש מיכל מים שעלול להרטיב אותם עד שיקפאו מקור. איש לא סיפר להם, גם לא קוף. אך ההרגל והמסורת עשו את שלהם, עד שכל קוף 'חדש' שנכנס אל הטרקלין ידע, כי נגיעה בבגנות תביא עליו... מכות. מיים? מי זוכר מי יודע. גם כאשר מיכל המים הוסר ונלקח, הם המשיכו להכות את הקופיף המנסה לגעת בבגנות... קופים.

ויצו הזקן את צאצאיו לאמרו. הקופים שחכו את השורשים, הם לא השכילו להעביר לממלאי מקומם, מה העיקר ומה הטפל, מה הסיבה ומה התוצאה. בזאת הם נכשלו.

"בזיעת אפך תאכל לחם, עד שובך אל האדמה"
אדם הראשון יועד לחיים גדולים רמים ונשגבים, ולתוכם השתרבבה גזירת הפרנסה, המשתרכת אחרי יצורי אנוש. מצב נתון. אבל המטרה, הייעוד והדרך, נותרו כשהיו לפני כן. דור אחר דור, אחר דור, אחר דור,

את הלכות בשר בחלב. כל יהודי שומר תורה ומצוות, מודע להלכות הבסיסיות של עירוב כלים במטבח, ולפיכך, מבלי משים הוא משמר בתת מודע את פעולותיו במטבח, ובידו לשחזרם לאחר מעשה!

דף יא/א רובא דליתא קמן

סערה בכוס חלב - המסלול ההלכתי של החלב בדרך אל כוס הקפה

סוגייתנו עוסקת במקור דין "רוב", ובמספר משפטים קצרים הגמרא כוללת שלושה סוגים שונים של "רוב":

א. "ביטול ברוב": כאשר איסור והיתר מעורבים יחד, דין התערובת נקבע לפי רובה. אם רובה היתר - להיתר, אם רובה איסור - לאיסור. הלכה זו נלמדת מן הפסוק "אחרי רבים להטות".

ב. "כל דפריש מרובא פריש": מאכל שזהותו עלומה, דינו נקבע על פי כשרותם של רוב המאכלים שבסביבתם הוא נמצא. כגון, חתיכת בשר שנמצאה ברחוב שבו יש תשע חנויות כשרות וחות אחת של טריפה, תולים כי חתיכת הבשר פרשה מהרוב הכשר. גם הלכה זו נלמדת מן הפסוק "אחרי רבים להטות".

ג. "רובא דליתא קמן": רוב שאינו לפנינו. כלל זה מתייחד משני הכללים הקודמים בכך, שבעוד שה"רוב" וה"מיעוט" שבהם עסקנו עד כה נמצאים לפנינו, "רובא דליתא קמן" מתייחס לרוב שאינו לפנינו, כגון: כיצד מותר לשתות חלב בהמה, מדוע אין חוששים שהיא "טריפה" (בהמה שלקחה באחד מאבריה באחד מ"ח טריפות שנמנו להלן בפרק "אלו טריפות") וחלבה אסור בשתייה ("שולחן ערוך" יו"ד סימן פ"א סעיף א')? מפני שרוב הבהמות אינן טריפה. במקרה זה הרוב שעליו מסתמכים אינו מעורב במיעוט, שהרי הרוב הוא כל בהמות העולם [מקורו של רוב זה לא נפשט להדיא בגמרא, ורש"י, יב/א ד"ה "פסח" כתב, כי הוא הלכה למשה מסיני, או שגם רוב זה נלמד מן הפסוק "אחרי רבים להטות"].

שתיית חלב שמקורו ברפתות ענק: בשורות הבאות, נעמוד על הגדרות יסודיות בדיני רוב, תוך כדי התוודעות לפרשת החלב שעוררה הדים רבים בעולם התורה. במה דברים אמורים? ובכן, היו שטענו, כי העולם התעשייתי והמתקדם שבו אנו חיים, גורם לכך שאסור לשתות חלב:

אחוזים ניכרים מן הבהמות הם "טריפה": כאמור לעיל, חלב בהמה טרפה אסור בשתייה, אך החולב את בהמתו אינו צריך לחשוש שמא היא טריפה, שהרי רוב בהמות העולם אינן טריפה. לכאורה, שונים הם פני הדברים במחלבות הענק של ימינו, המרכזים כמויות אדירות של חלב למיכלים עצומי מימדים. שכן, אחוז מסויים, הרבה יותר מאחד חלקי שישים מן הבהמות, הן טריפה [בבתי המטבחים הגדולים בארץ ישראל, 8.48% מן הבהמות מתגלות טריפה, ובבתי המטבחים הקטנים המקפידים מלכתחילה על בהמות באיכות טובה - 3.38% נמצאות טריפה. באירופה, ממצאים שנאספו לפני שנים מצביעים על 25-30% מקרי טריפה בבהמות בוגרות, ועל 40-50% "טריפה" בעגלים. ראה בהרחבה בספר "מזון כשר מן החי", ח"ג פ"ג]. נמצא, שאין כל ספק שכעשירית מכמות החלב שבמיכל הענק, מקורה בבהמות "טריפה", ואין כל דרך לבטל אותה ברוב ולהכשירה, שכן, יש צורך שה"רוב" יהא מרובה פי שישים מן המיעוט [במין במינו - מדרבנן], ואנו עוסקים ב"רוב" המרובה פי תשע בלבד מן המיעוט האסור.

האמנם?

מספר תשובות בדבר, ולהלן התשובה הברורה והבהירה ביותר, המורכבת משני שלבים, כלהלן. **אין להתייחס לכל הבהמות כאל מקשה אחת:** השאלה שלפנינו מתבססת על ההנחה שיש לדון את כל החלב הנתון במיכל כמקשה אחת. אך מסתבר, כי הנחה זו מוטעית מיסודה. שכן, לאחר שנוכחנו לדעת כי בשעה שכל בהמה נחלבת, היא מוגדרת כמי שאינה טריפה וחלבה מותר, אין לשנות קביעה זו בריכוז כל החלב יחד, שהרי לא התרחש כל שינוי מהותי בחלב, שבעטיו יש לשנות את הגדרתו, ולפיכך הוא נותר כשר.

הסטטיסטיקה מצביעה על מיעוט "טריפה" שאינו בטל ברוב: ברם, עדיין שומה עלינו לתהות, האם הכלל "רובא דליתא קמן", שבגינו הכשרנו כל בהמה בנפרד, אינו זה שיכפה עלינו לאסור

עמלים להביא לחם לפי הטף. האם נטעה לחשוב כי זו המטרה? האם נניח להרגל לקנות שביטה בליבנו?

בל ניתן לאבק הדרכים המיתמר מפסיעותנו ההולמות במירוץ החיים, לכסות את העיקר ולהבליט את הטפל. נפזר את אדוות העמל המערפלת את המחשבות, נחדד את המחשבה וזכור נזכור: "בזעת אפך תאכל לחם" הוא אמצעי, המטרה: "ובתורתך נהגה".

במקומות רבים מאד, רבים מידי מכדי שנוכל למנותם, פותחים השבוע בלימוד מסכת חולין, מסכת מרתקת ויפה ביותר, המכילה בקרבה נושאים רבים ומגוונים, שיש בהם כדי ליצור עניין רב בקרב קהלים רבים. זה הזמן, זו השעה, כאן המקום וכעת ההזדמנות להצטרף למפעלו האדיר של הגאון רבי מאיר שפירא זצ"ל, "הדף היומי". לממש את המטרה.

המעוניין לזכות את הרבים בסיפור מעניין, או בעובדה מרתקת שניתן ללמוד ממנה מוסר השכל, מוזמן לפנות למערכת מאורות הדף היומי, ואנו נפרסם זאת ב"ה בטור זה. כתובתנו: ת.ד. 3446 בני ברק. פקס: 03-570-67-93 דוא"ל: mendelson@meorot.co.il

בברכת התורה, העורך

הודעה חשובה

למגידי השיעורים
ב'דף היומי' ברחבי הארץ
עקב פניות מגידי שיעור לקבלת סיוע במסירת שיעורי מסכת חולין הבעל"ט הננו להודיע על
חלוקת ערכת עזר
למגידי השיעורים

הערכה כוללת:

גמרת 'מאורות הדף היומי' שבהוצאתנו
הכוללת מאות תמונות וחומרי עזר
עם 'מאורות ההלכה'

גמרת התלמוד המבואר - שוטנשטיין
מסכת חולין פרק 'אלו טריפות'

מגידי שיעור המעוניינים בקבלת ערכה זו,
נבקשם לפנות לטל'

054-8473347

יה"ר שנזכה להגדיל תורה ולהאדירה

צעילוי נשמת

מרת **רבקה אקשטיין** ע"ה

ב"ר שמעון ז"ל

נלב"ע א' דר"ח תמוז תשנ"א

תנצב"ה

הונצחה ע"י בנה

ה"ר דוד אקשטיין הי"ו - אנטוורפן

לעילוי נשמת

מרת **ציפורה פייגא רפאלי** ע"ה

ב"ר סיני ז"ל נלב"ע ו' בתמוז תש"ן

תנצב"ה

הונצחה ע"י המשפחה שיחיו

נתרם בעילום שם

לעילוי נשמת זכר יקרים

נלב"ע ל' בסיון

תנצב"ה

לעילוי נשמת

ה"ר **פלטיאל בהגאון** ז"ל

ב"ר גרשון חנוך ז"ל נלב"ע ב' בתמוז תשס"ד

תנצב"ה

הונצחה ע"י המשפחה שיחיו

את החלב המשותף. שהנה, לכאורה, הכלל "רובא דליתא קמן" מתבסס על הסטטיסטיקה, לאמר, מאחר שרוב הבהמות שבעולם אינן טריפה, אזי, בבואנו לדון על אודות כל בהמה בנפרד, אנו מתייחסים אליה ככשרה, שהרי יש להלך אחר הרוב. אולם, כאשר נכנס מאה בהמות לחדר אחד, אותה סטטיסטיקה שבשמה הכשרנו את הבהמה הבודדת, תצווה ככרוכיה כי בחדר זה נמצאות עשר בהמות טריפה, ומאחר שאין כנגדן רוב של פי שישים בהמות כשרות, יש להטריף את כל החלב! [שאין לו שיעור ביטול].

ההבדל בין בגד שנקרע לכוס שנשברה: ובכן, כדי לפרום את התמיהה הלזו, עלינו לחדור לשרשי הכלל "רובא דליתא קמן", או אז יאורו עינינו. הכלל "רובא דליתא קמן", אינו מתבסס על סטטיסטיקות אלא על טבע העולם, ואת פשר הדברים נבהיר על ידי הדוגמה הבאה. נניח שרוב הבגדים נקרעים לאחר עשר שנות שימוש, ורוב הכוסות נשברים לאחר עשר שנות שימוש. בעוד שלגבי בגדים קיימת סיבה הגיונית לכך שהם יקרעו ויתבלו אחרי זמן מה, אין כל הגיון שכוס תתנפץ ארצה לאחר תקופה מסויימת, אלא שהמציאות מורה כי כוס אינה שורדת יותר מעשר שנים.

מעתה, כאשר אנו אומרים כי רוב הבהמות אינן טריפה, כוונתנו לכך, שלפי טבע העולם, אין כל סיבה שבהמה זו טריפה, שהרי זן הבהמות בריא כשור. הגדרה זו לא תשתנה גם אם נכנס מאה בהמות יחד, שהרי טבע העולם, שבהמות אינן טריפות, נותר שריר וקיים והיחס אל הטריפה הוא כאל מקרה החורג מן הטבע, ושוב נמצאנו עומדים בנקודת ההתחלה, שלאחר שהחלב הוכשר, אין כל עילה להטריפו (ראה עוד בקובץ "בית אהרן ישראל" גליונות ק"ד וק"ו, ו"קובץ הבאר" ניסן תשס"ג, קובץ "נור התורה" סיון תשס"ג).

קטע יומי מתוך הגליון השבועי 'מאורות הדף היומי - לילדים'

מסכת חלין דף י"ג יום ראשון א' בתמוז

קריעת הנהר

הגמרא מספרת על נס מפלא שנעשה על ידי התנא רבי פנחס בן יאיר. פעם אחת היה רבי פנחס בן יאיר בדרךו לפדות יהודי שנשבה בידי נכרים. בדרךו הוא נתקל בנהר שאי אפשר היה לעבר אותו. אמר רבי פנחס בן יאיר לנהר: עצר את המים כדי שאוכל לעבר! ואכן נעשה לו נס והמים נעצרו ורבי פנחס בן יאיר עבר את הנהר. כשעבר רבי פנחס בן יאיר את הנהר הוא ראה יהודי עם חבילות חטים ובשות שילעודו למצות לפסת, שאסור להן להרטב כדי שלא יחמיצו. אמר רבי פנחס בן יאיר לנהר: עצר את מימך גם עבורו, כי הוא עוסק במעשה מצוה. עצר הנהר את מימיו גם עבור היהודי, ושוב חזר לזרם. שוב ראה רבי פנחס בן יאיר סוחר ערבי שרוצה לעבר את הנהר, וגם עבורו עצר רבי פנחס בן יאיר את הנהר, כדי שלא יאמרו שהיהודים אינם מקבדים את הגליון אליהם.

למנוי גליון לילדים חייג: 1700-500-151

מסכת חולין של 'מאורות הדף היומי'

הגמרא שנכתרה על ידי מגידי השיעורים!

חדש ממאורות!

היחיד עם מאות תמונות צבעוניות לביאור הסוגיות באופן מוחשי!

המעלות המיוחדות במהדורת מאורות

לימוד הדף היומי — **המאור המבואר** — **מאורות ההלכה**
 במסכת חדשה מהדורת ומרהיבת עין | הלכות כשר וחלב והפרשת חלה | כהוראת גדולי ישראל שליט"א

מוקדי מכירה נוספים - בתאום מראש

מרכז פתח תקוה: הרב אונטרמן 3, 03-9341170, 050-8754191 (משפ' אורלינסקי) **אלעד:** בן עזיאל 28, 052-7165776, 09-8820971, 51 בנימין **נתניה:** שד' בנימין 51, 052-7165776 (משפ' ויינברג) **ירושלים והסביבה:** שוכנת בית ישראל 052-7647023 (משפ' וייס), בית שער 2 א', 02-6512794, 052-7647723 (משפ' וייס) **מודיעין עילית (ברכפלד)** יהודה הנשיא 22, 08-9744313, 057-3184000 (משפ' גלינסקי) **ביתר:** צדקא 9/4, 052-5807511, 050-4122489 (משפ' נפחא) **בית שמש:** בן עזאי 20, 02-9921948, 052-7117508 (משפ' מחמלי) **צפון:** חניתה 83, 077-7130140, 077-7130140 (משפ' ליבוויץ) **נתיבות:** לטוס 17, 077-3009013 (משפ' פורטנוי) **דחם:** עקביא בן מהללאל 15 (פי' בן זכאי), 08-867726, 08-867726 (משפ' אדלר)

לפרטים והזמנות: (לא ניתן להשיג בחנויות הספרים) **בית מאורות: בני ברק - וגמן 1 (מול חתם סופר 5) 1-700-500-151, (א-ר) 8:30-19:00 ו 9:00-13:00 רכסים - הזית 7, 04-9040949**
1-700-500-151

